

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 3 2 D 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GOSPODARSTVO

Izpitna pola

Sreda, 30. avgust 2023 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, geotrikotnik ali ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.*

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 20 krajših nalog, drugi del pa 5 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40, od tega 20 v prvem delu in 20 v drugem delu. V prvem delu je vsak pravilen odgovor vreden 1 točko, v drugem delu pa je za posamezno nalogo število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Pri reševanju računskih nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Rezultate zaokrožite na dve decimalni številki. Pri rezultatu mora biti vedno navedena tudi valuta oz. merska enota. V nasprotnem primeru se naloga oceni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Velika delitev dela, serijska proizvodnja in delo ob tekočem traku so značilnosti
 - A obrtnega podjetja.
 - B industrijskega podjetja.
 - C kmetijskega podjetja.
 - D borzno-posredniškega podjetja.

2. Podjetje Henkel je proizvajalec pralnih praškov in čistil Persil, Pril in Somat. Na trgu vlada velika konkurenca. Za kakšno obliko konkurence gre na trgu pralnih praškov in čistil?
 - A Popolna konkurenca.
 - B Monopolistična konkurenca.
 - C Oligopol.
 - D Monopol.

3. Ob registraciji podjetja lahko registriramo več različnih dejavnosti, s katerimi se bo ukvarjalo podjetje. Poiščemo jih v
 - A sodnem registru.
 - B Statističnem uradu Republike Slovenije.
 - C Standardni klasifikaciji dejavnosti.
 - D poslovni banki podjetja.

4. Primer za stroškovno usmerjeno politiko podjetja pri določanju prodajne cene je:
 - A Ob nakupu novega modela mobilnega telefona vam ponujamo 25-odstotni popust.
 - B Proizvodni stroški predstavljajo 26 %, stroški logistike 18 % in strošek dela 56 %.
 - C V drugem trimesečju smo prejeli za 12 % več naročil kot v istem prejšnjem obdobju.
 - D Podjetja na Primorskem ponujajo podobne izdelke po 20–30 % višji ceni.

5. Podjetje Afrodita Cosmetic v blagovni skupini NEGA OBRAZA ponuja naslednje linije: COLLAGEN LIFT, CERAMIDES, SKIN SPECIALIST in še številne druge. V liniji CERAMIDES so se odločili, da bodo spremenili barvo in obliko embalaže. V tem primeru gre za
 - A inovacijo.
 - B eliminacijo.
 - C pozicioniranje.
 - D variacijo.

6. Za Evropsko unijo je značilno, da
- A ima velik notranji trg, prost pretok blaga, storitev, kapitala in delovne sile.
 - B kmetijski in kohezijski skladi povečujejo razlike med regijami in državami.
 - C so okoljska, socialna in kmetijska politika članic nepovezane.
 - D določa naloge AJ PES-a, FURS-a in poslovnih bank.
7. Ocenjevanje rezultatov dela pomeni preverjanje, ali smo dosegli vse cilje. To imenujemo
- A kompromis.
 - B retorika.
 - C revizija.
 - D gantogram.

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

- 8.
_____ ekonomska dobrina	1 Občina je uredila mestni park in postavila nova otroška igrala.
_____ luksuzna dobrina	2 Marko se je odločil, da bo sladkarije zamenjal s sadjem.
_____ javna dobrina	3 Petra v kino povabi prijateljico in plača dve vstopnici.
_____ nadomestna dobrina	4 Simon si je z zaslužkom na trgu vrednostnih papirjev kupil jadnico.
- 9.
_____ statut	1 Ustanovitelj GEMI, d. o. o., je Hinko Borštner.
_____ akt o ustanovitvi	2 D. d. ima več kot 1000 zaposlenih, predsednik družbe pa je Vinko Grm.
_____ družbena pogodba	3 Družba BEPOPOT, Loboda, k. d., nima predpisanega osnovnega kapitala, zato je njen vložek le 5.000,00 EUR.
_____ Ustanovna listina ni potrebna.	4 Niko Novak je letos postal samostojni podjetnik.

- 10.
- sejem
 - banka
 - licitacija
 - zavarovalnica
- 1 Spoznali bomo najnovejše trende v panogi.
 - 2 Ponudbo za nakup zemljišča bomo oddali na pošto do konca tedna.
 - 3 Ob morebitni suši bomo lažje prenesli finančne posledice.
 - 4 Del finančnih sredstev bomo v podjetju namenili za varčevanje, del pa za investicije.
- 11.
- poslovna sposobnost
 - možnost posla
 - soglasna izjava volje
 - prostovoljnost
- 1 Po pregledu dokumentacije je pristojni organ ugotovil, da izdelek ne ustreza predpisom.
 - 2 Na svoj 18. rojstni dan je Nina prodala podedovano kmetijo.
 - 3 Dedek je zabrusil, da si pri prodaji stanovanja ne dovoli vmešavanja sorodnikov.
 - 4 Kupec in prodajalec sta se dogovorila o nakupu in prodaji krušne moke po e-pošti.
- 12.
- delovna naloga
 - delovno mesto
 - začasna formalna skupina
 - oddelek
- 1 V podjetju Oprema, d. o. o., Zdenko skrbi za embaliranje končnih izdelkov.
 - 2 Hinko Novak je vodja komerciale.
 - 3 Jožica je že dvanajst let zaposlena v računovodstvu, kjer je zaposlenih še 12 ljudi.
 - 4 Jože, Ernest in Matija so odgovorni za organizacijo udeležbe na mednarodnem obrtnem sejmu v Hamburgu.

- 13.
☐ razpis	1	Na sejmu se predstavljajo proizvajalci avtomobilov višjega cenovnega razreda.
☐ sekundarna raziskava trga	2	Podjetje zbira ponudbe za gradbena dela vseh vrst.
☐ tržni delež	3	Naše podjetje proda 55 % celotne prodaje koles v Sloveniji.
☐ konkurenca	4	Na spletni strani AJPES podjetja dobijo podatke o stanju premoženja in uspehu poslovanja za svoje poslovne partnerje.
- 14.
☐ socialna država	1	Povezani smo z drugimi državami v dobrem in slabem.
☐ globalizacija	2	Država prek davkov zagotavlja šolstvo in zdravstvo.
☐ mednarodna trgovina	3	Predmet trgovanja med državami so blago, znanje in tehnologija.
☐ transnacionalna korporacija	4	Naše podjetje ima neposredne naložbe kapitala po vsem svetu.

Določite pravilni vrstni red.

15. S številkami od 1 do 4 označite postopek prodaje letine v podjetju KMET, d. o. o.
☐ KMET, d. o. o., pošlje ponudbo za letno prodajo pridelka kumaric in dobavo v avgustu.
☐ Trgovsko podjetje ZELENJAVA, d. o. o., avgusta prevzame in plača blago.
☐ Trgovsko podjetje ZELENJAVA, d. o. o., naroči pridelano količino kumaric.
☐ Trgovsko podjetje ZELENJAVA, d. o. o., pošlje povpraševanje po sezonski nabavi kumaric podjetju KMET, d. o. o.

Odgovorite na vprašanja.

16. Kako imenujemo pogodbeno razmerje, kadar podjetje proda drugemu podjetju pravico do uporabe poslovnega modela (blagovna znamka, KNOW HOW ...)?
-

17. Podjetje Yaskawa Electric Corporation, d. o. o., Kočevje je japonsko podjetje v Sloveniji, ki izdeluje robote. V kateri državi se prihodek od prodaje robotov šteje v BDP?
-

18. V podjetju Jelka, d. o. o., v katerem izdelujejo lesene hiše, so zapisali: »Želimo postati vodilni ponudnik energetskih hiš in njihovih sestavnih elementov, ki so ekološki, energetsko varčni, do okolja prijazni in nezahtevni za vzdrževanje.« Ali gre za vizijo ali za poslanstvo podjetja Jelka, d. o. o.?
-

19. Kemično podjetje je razvilo novo formulo za proizvodnjo ekoloških lakov za barvanje lesa. To želi patentirati za obdobje 5 let. Kje v Sloveniji bo podjetje zaščitilo svoj patent?
-

20. Gospa Majer se je življenjsko zavarovala in odšla na banko, da bi plačala prvo premijo. Na transakcijski račun zavarovalnice je nakazala 100,00 EUR gotovine. Kakšen način plačila je uporabila?
-

2. DEL

1. Kmetija Korenika je primer dobre prakse na področju socialnega podjetništva. Z vzpostavljenim sistemom ekološke pridelave in predelave živil v okviru lastne blagovne znamke v Koreniki izdelujejo in prodajajo zeliščne čaje, hladno stisnjeno olje, sušeno in vloženo sadje in zelenjavo, marmelado, sokove, sirupe. Imajo prostoren zeliščni vrt in živalski vrt, ponujajo tudi številne aktivnosti in izobraževanje.

(Prirejeno po: <https://www.korenika.si/o-koreniki>. Pridobljeno: 17. 9. 2022.)

- 1.1. Kaj je značilno za socialno podjetništvo?

(1 točka)

- 1.2. V Koreniki proizvajajo različne izdelke. Predlagajte nov izdelek, ki bi pomenil diferenciacijo prodajnega programa.

(1 točka)

- 1.3. Kaj bi na kmetiji Korenika še lahko ponudili v svoji turistični ponudbi, da bi privabili nove goste?

(1 točka)

- 1.4. Na tržnici prodajajo marmelado iz grozdja in jabolk kmetije Korenika po ceni 9,50 EUR za kozarec. Kakšna je nabavna cena enega kozarca marmelade, če je v ceno marmelade vključeno 40 % marže in 9,5 % DDV?

Izračun:

Nabavna cena/kos je _____ EUR.

(1 točka)

2. V podjetju RIBIČ, d. o. o., je zaposlenih 15 delavcev. Podjetje je že 20 let na trgu in posluje z 2.390.000,00 EUR kapitala. V podjetju izdelujejo ribiške palice. Uspešno jih prodajajo na domačem in tujem trgu. Lani so jih izdelali in prodali 6.840 kosov. Vsi stroški, ki so nastali pri proizvodnji ribiških palic, so znašali 1.450.450,00 EUR. Povprečna prodajna cena ene palice je bila 320,00 EUR.

- 2.1. Izračunajte fizično produktivnost.

Izračun:

(1 točka)

- 2.2. Izračunajte poslovni izid.

Izračun:

(1 točka)

- 2.3. Izračunajte profitno mero.

Izračun:

(1 točka)

- 2.4. Vodja podjetja sodeluje z delavci. Večkrat gre v proizvodnjo, kjer tudi pregleda izdelke in spodbuja delavce pri delu. O vsem v podjetju odločajo skupaj. Za kakšno obliko vodenja gre v tem podjetju?

(1 točka)

3. Upravni odbor Združenja Manager je za menedžerja leta 2021 imenoval Adriana Ježino, ker je avtor izjemne preobrazbe Telemacha. Pod njegovo taktirko kriznega in nato razvojnega menedžmenta je podjetje izboljšalo poslovne rezultate, povečalo svoj tržni delež in zadovoljstvo zaposlenih. Ježina je kompetenten vodja in odličen motivator ter velik zagovornik trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti. Dobiček podjetja je lani znašal 6,7 milijona evrov.

(Prirejeno po: <https://www.zdruzenje-manager.si/priznanja/manager-leta>. Pridobljeno: 20. 9. 2022.)

- 3.1. Navedite tri naloge menedžerja.

(1 točka)

- 3.2. Pojasnite pojem tržni delež.

(1 točka)

- 3.3. Kaj je trajnostni razvoj?

(1 točka)

- 3.4. Kaj je dobiček?

(1 točka)

4. V Svetovni banki so zapisali: »Cene energentov naj bi se leta 2022 zvišale za več kot 50 odstotkov, nato pa se bodo v letih 2023 in 2024 znižale. Kljub temu naj bi cene surovin ostale precej nad zadnjim petletnim povprečjem. V primeru daljše vojne ali dodatnih sankcij proti Rusiji bi lahko bile cene še višje in bolj nestanovitne, kot so trenutno predvidene.«

(Prirejeno po: <https://www.zurnal24.si/pod-streho/varcna-hisa/svetovna-banka-energija-se-bo-letos-podrazila-za-vec-kot-50-odstotkov-sledi-hrana-385320>. Pridobljeno: 21. 9. 2022.)

- 4.1. Ekonomija kot veda predvideva, da je človek homo oeconomicus in da vedno ravna racionalno. Ali veljajo ekonomske zakonitosti v vseh razmerah? Utemeljite.

(1 točka)

- 4.2. Kakšna bo posledica višjih cen energentov?

(1 točka)

- 4.3. Ena izmed faz gospodarske dejavnosti je menjava. Navedite dve značilnosti te faze.

(1 točka)

- 4.4. Navedite dva posla poslovnih bank.

(1 točka)

5. Dobili ste službo v komercialnem oddelku podjetja, ki se ukvarja s prodajo pisarniškega pohištva. Vaša naloga bo najprej, da poiščete nove dobavitelje.

5.1. Za dobavo pisarniškega pohištva ste prejeli šest ponudb. Navedite tri kriterije, ki jih boste upoštevali pri izbiri dobavitelja.

(1 točka)

5.2. Eden od dobaviteljev je zapisal, da je njihova ponudba nezavezujoča. Kaj pomeni zavezujoča ponudba?

(1 točka)

5.3. Z izbranim dobaviteljem boste sklenili prodajno pogodbo. Katere sestavine boste morali obvezno zapisati v pogodbi? Napišite tri.

(1 točka)

5.4. Katero vrsto popusta boste lahko zahtevali od dobavitelja, če mu boste račun plačali pred dobavo pisarniškega pohištva?

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran